

יום ראשון ט"ז בחשוון תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יבמות - ל"ו

1. **ברייתא - 'הכונס יבמתו, ונמצאת מעוברת- הרי זו לא תנשא צרתה, שמא יהא וולד בן קיימא.**
ואין ביאה וחליצה פוטרת אלא וולד פוטר, והולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם'. כיצד מתפרש לר' יוחנן, וכיצד לריש לקיש?
לר' יוחנן [כפי שביאר רבא] - כל זמן שמעוברת זיקתה עליה שמא יהיה בן קיימא, ורק אם יולד נפל, תיפטר מזיקתה.
לריש לקיש - יש להגיה הברייתא - ולמעשה חליצת או ביאת מעוברת אינם מועילים אפילו אם נולד נפל.
ואין ללכת אחר רוב הנשים היולדות בר קיימא, ולכן תיפטר צרתה משום הולד שעתידי להוולד, כיון שאין פוטר עד שיצא לאויר העולם.
2. **היכן מצא ר' אלעזר משנה המוכיחה כשיטת ריש לקיש. וכיצד דחו אותו?**
משנה: האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים, [ללא בנים] ובאו ואמרו לה מת בעלך - לא תנשא ולא תתייבם, עד שתדע שמא מעוברת צרתה.
לייבם לא - שמא יהא וולד בן קיימא. ופגע באשת אח. **ההוכחה -** לכאורה נתיר לה לחלוץ בתוך ט' חודשים ממימתת הבעל ולהנשא לאחר ט' ממה נפשך, אם אין וולד, **נפטרה** בחליצתה. אם יש וולד, נפטרה ביציאת הולד. מוכח שחליצה בתוך הזמן לא מועיל.
דחיה א' - אף לטעמך, שתחלוץ לאחר ט'. אלא הטעם שצריכה **לדעת** אם צרתה מעוברת: שמא נולד, והיא א"כ, אינה 'חלוצה' ויש להכריז שאינה פסולה לכהונה. ושמא יש אדם שלא שמע ההכרזה, ויחשוב שהתירו חלוצה לכהן.
דחיה ב' - כוונת המשנה שלא תנשא ללא חליצה. אכן אם תחלוץ יועיל.
3. **בג' מקומות נפסקה הלכה כריש לקיש, ולא כר' יוחנן - א. חליצת מעוברת אינה חליצה. ב. במחלוקתם בענין שכיב מרע המחלק נכסיו בפיו. מהי?**
א. ריבה לאחד האחים, וכן אם מיעט את הבכור - דבריו קיימין, כיון שנחשב כמתנה.
ב. אם אמר משום ירושה - לא אמר כלום, שכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל.
ג. אם הזכיר בשטר לשון ירושה **ומתנה** - דבריו קיימין.
לר' יוחנן - אפילו באופן שכתב 'ירש ראובן שדה פלונית ותינתן לשמעון שדה פלונית'. **לריש לקיש -** צריך - שעל כל שדה תיאמר אף לשון מתנה.
4. **המקום השלישי שהלכה כריש לקיש - בענין הכותב כל נכסיו לבנו מהיום ולאחר מותו, במה נחלקו?**
האב אינו יכול למכור - מפני שנתן לבן את הגוף מהיום, ואת הפירות לאחר מיתתו. **הבן אינו יכול למכור -** מפני שהן ברשות האב לאכול הפירות.
מכר האב - יכול הלוקח לאכול פירות עד שימות האב, **מכר הבן -** אין ללוקח כלום עד שימות האב, ושימות הכל שלו.
מכר הבן בחיי האב, ומת הבן בחיי האב -
לר' יוחנן: לא קנה לוקח, כיון שקנין פירות כקנין הגוף דמי, ונשאר בבעלות האב. [ורק במת האב, מכיון שזכה הבן אף בפירות, קנה לוקח]
לריש לקיש: קנה לוקח, כיון שקנין פירות אינו כקנין הגוף.
5. **במשנתנו: אם אין הולד של קיימא, יקיים. רבי אליעזר חולק: יוציא בגט, כיון שקנסוהו שנכנס לספק איסור. מהיכן רצו להוכיח שר' מאיר כר' אליעזר?**
ברייתא: לא ישא מעוברת חבירו ומינקת חבירו, עד כ"ד חודש. **אם נשא, לר"מ:** יוציא, ולא יחזיר עולמית - קנס. **לחכמים:** יוציאה בגט, ויכנס בכ"ד.
דחה אביי: א. יתכן שר' אליעזר קונס רק באשת אח דאורייתא. ב. יתכן שרבי מאיר קונס רק בדרבנן, שחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה.
6. **רשב"ג: תינוק בן ל' יום - אינו נפל, ופוטר אמו מחליצה. מה הדין אם מת בתוך ל' ועמדה אמו ונתקדשה?**
רבינא בשם רבא: אם נתקדשה לישראל - חולצת מספק שמא נפל היה. אם נתקדש לכהן - אינה חולצת, וסומכים שהיה בן קיימא, כדי שלא לאוסרה.
רב משרשיא בשם רבא: שניהן חולצות, ואמר לו רבינא שאכן בלילה אמר רבא חולצת, אך בבוקר חזר בו.
אמר לו רב משרשיא, יהי רצון שתתירו אף חלב...

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)